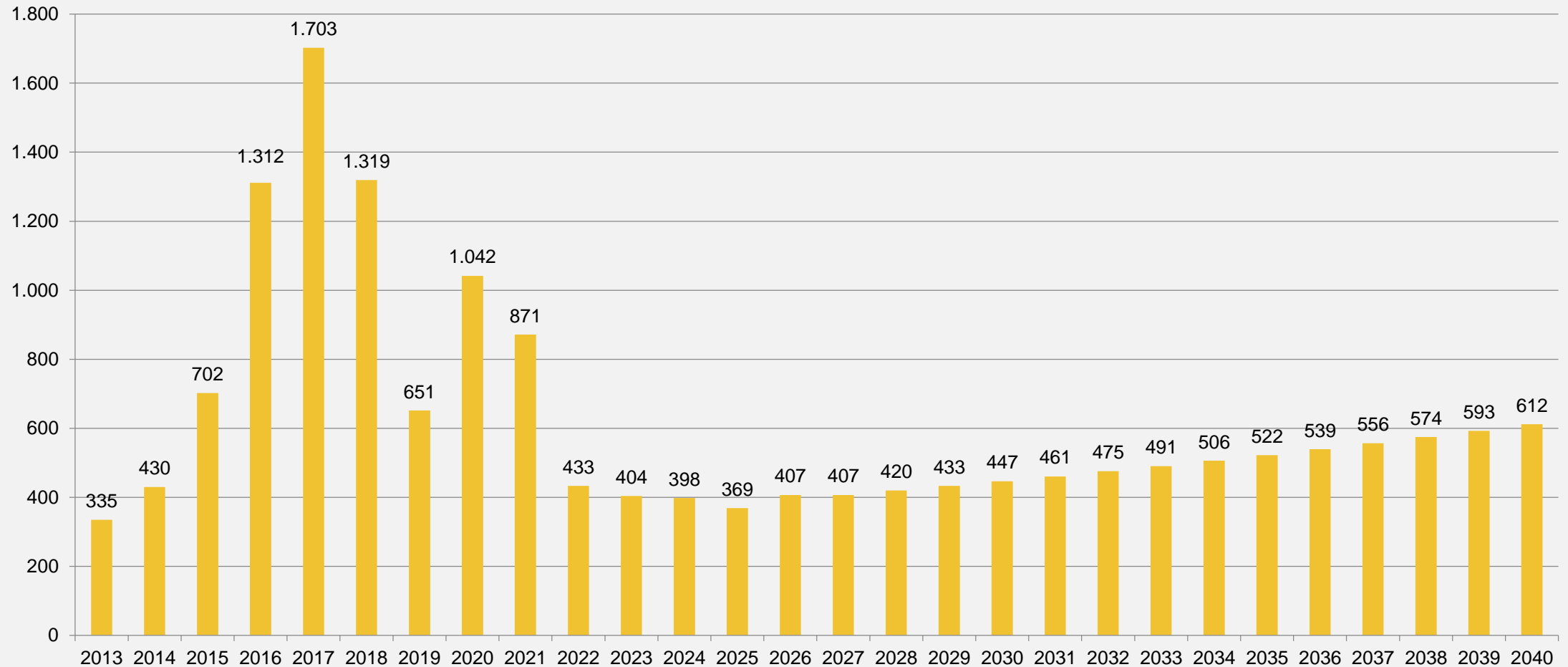
An aerial photograph of an airport terminal and surrounding infrastructure. The terminal is a large, modern building with a curved roof. To the left, there are several aircraft parked at gates. The surrounding area includes parking lots, roads, and some greenery. The image is slightly dimmed to make the text stand out.

Dr. Huginn
Freyr
Þorsteinsson
Nóvember
2017

Er ávinningur af skiptifarþegum?

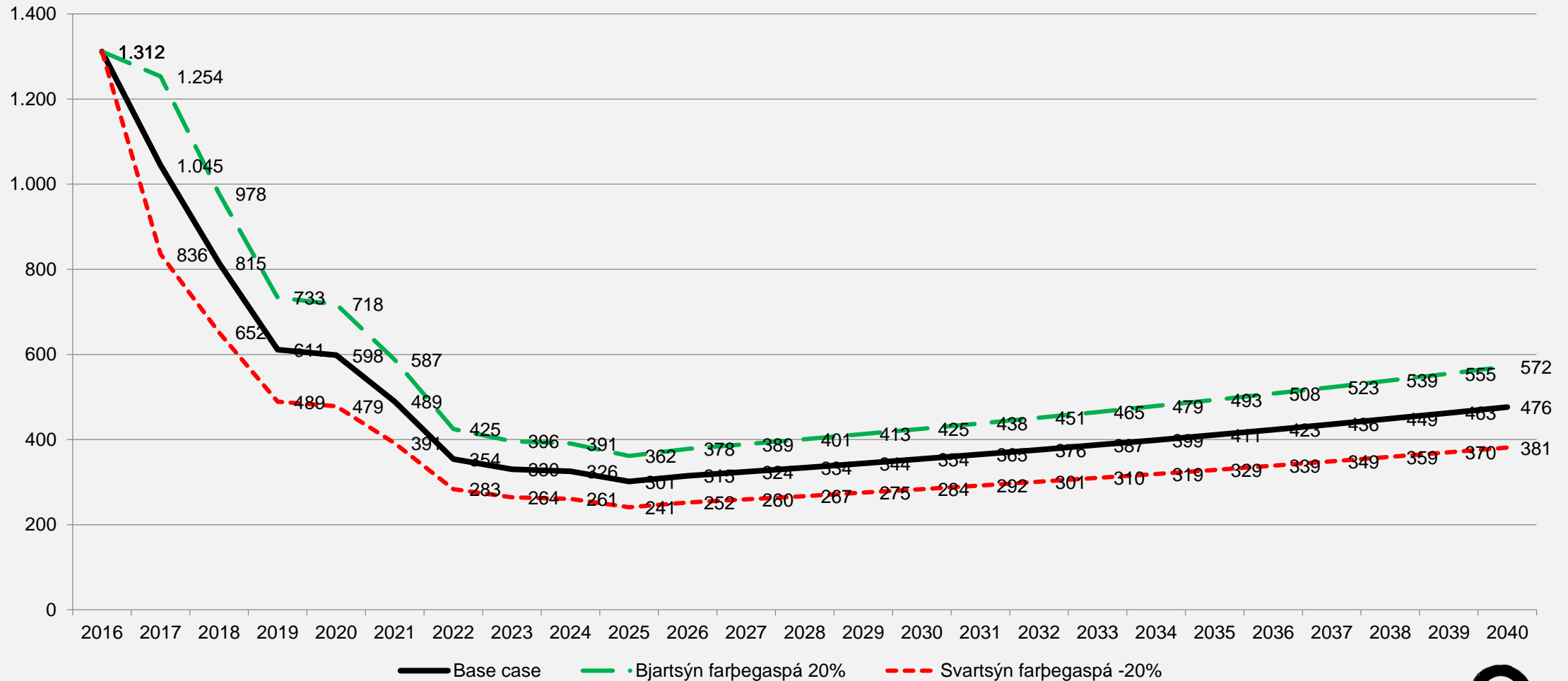
Uppfærð spá um starfajölda

Ný bein störf á KEF



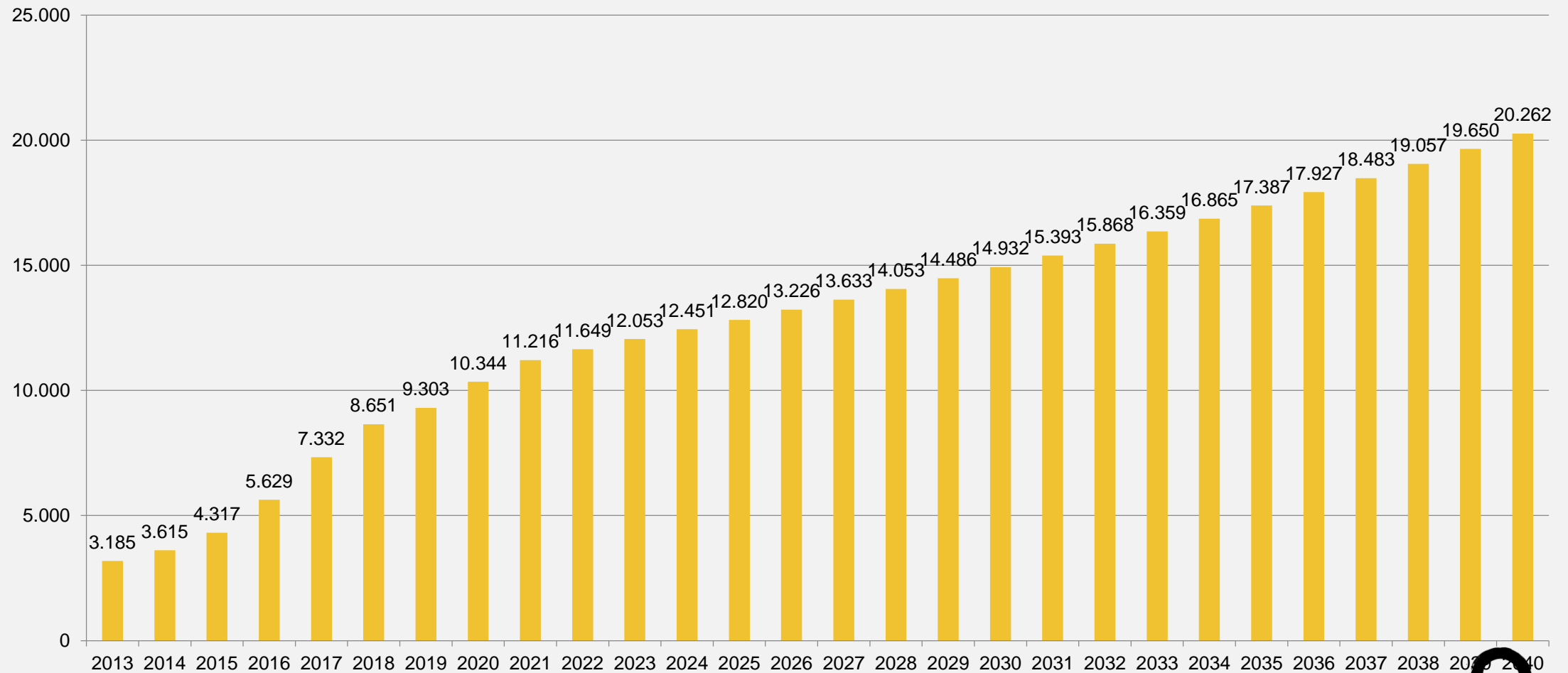
Fjölgun starfa – sviðsmyndir 2016

Fjölgun starfa á ári m.v. mismunandi sviðsmyndir í fjölgun farþega í KEF



Bein störf á KEF m.v. farþegaspá Isavia

Samtals bein störf í KEF



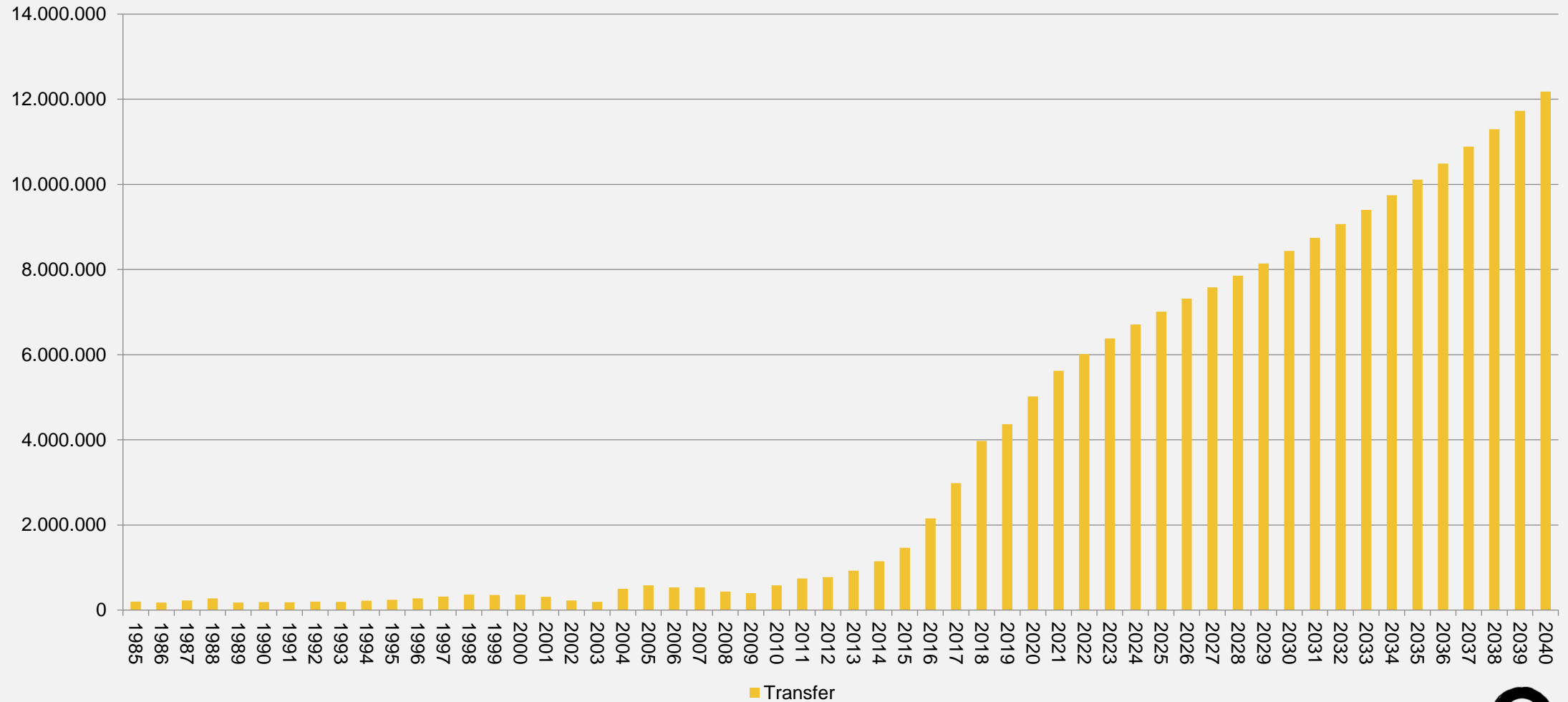
Bein störf á Keflavíkurflugvelli

Bein störf á evrópskum flugvöllum, reikniregla

Stærð flugvallar, fjöldi farþega	Viðmiðun ACI Europe
< 1 milljón	Farþegafjöldgun um hverja 1.000 farþega skapar 1,2 bein störf á flugvelli.
> 1 milljón - 10 milljónir	Farþegafjöldgun um hverja 1.000 farþega skapar 0,95 bein störf á flugvelli.
> 10 milljónir	Farþegafjöldgun um hverja 1.000 farþega skapar 0,85 bein störf á flugvelli.
Skiptifarþegar	Skiptifarþegar skapa að jafnaði 3% færri störf en hefðbundnir farþegar.
Farþegar lággjaldaflugfélaga	Farþegar lággjaldaflugfélaga skapa 20% færri bein störf en farþegar flugfélaga með hærri þjónustustig.

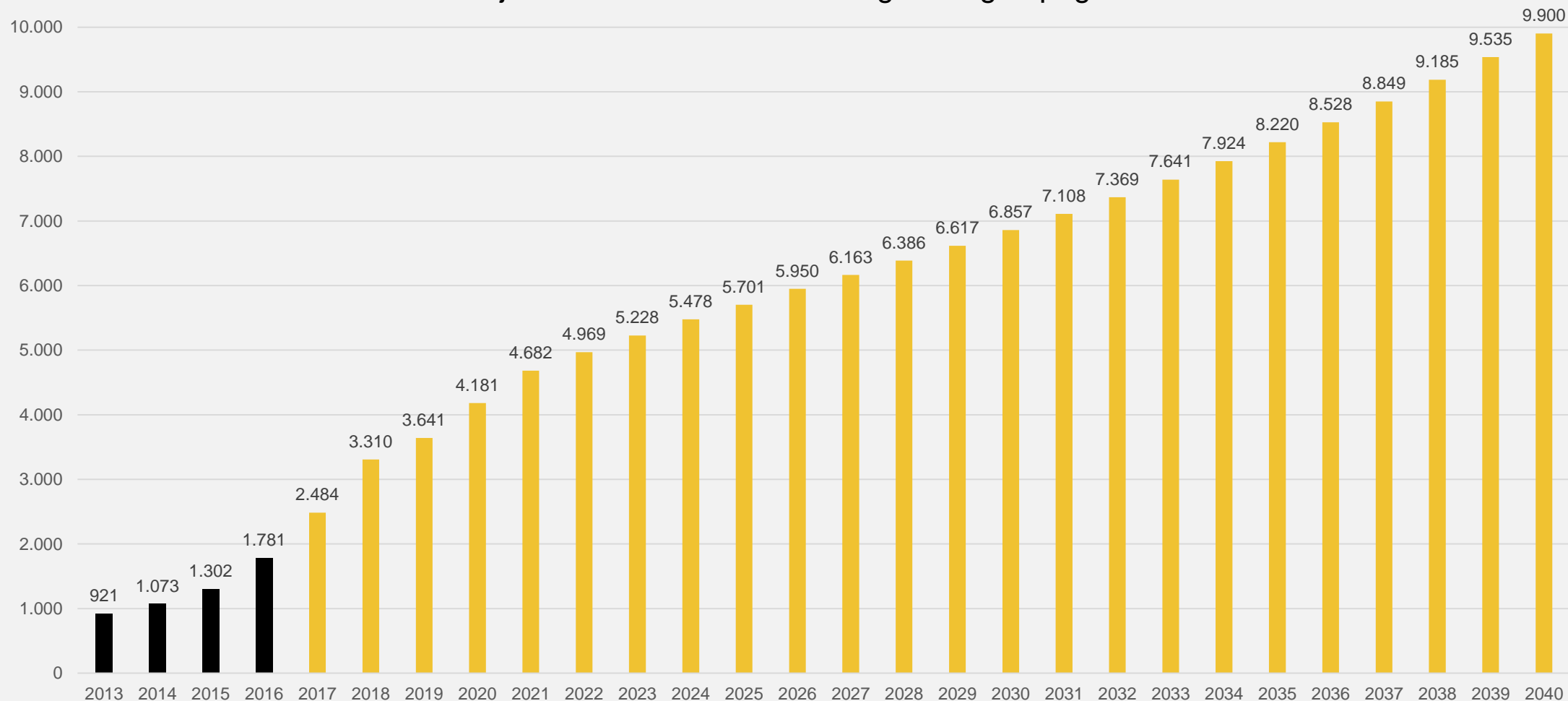
Tengifarþegar til 2040

Fjöldi tengifarþega í gegnum Keflavíkurlflugvöll og spá til 2040



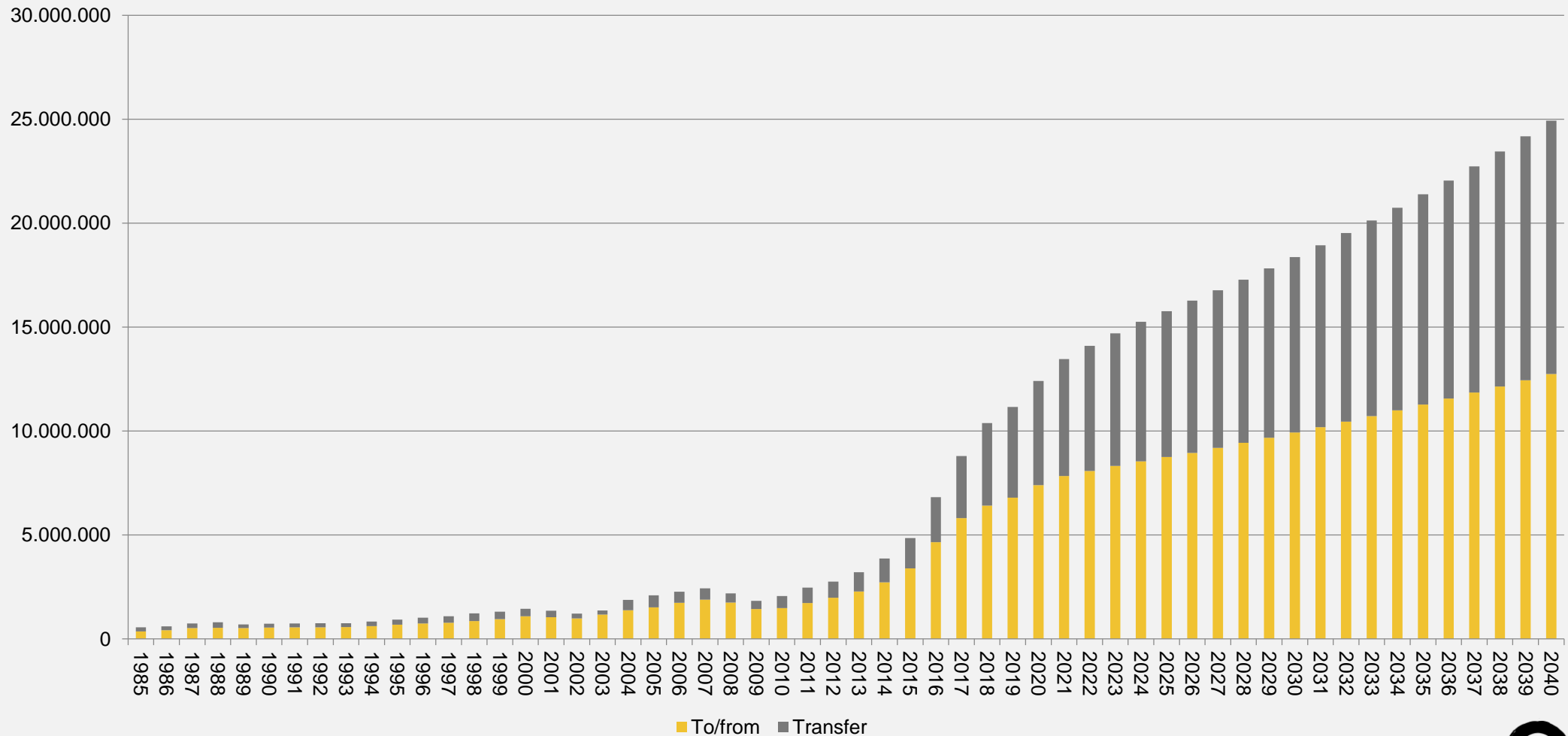
Fjöldi beinna starfa vegna tengifarþega

Fjöldi beinna starfa á KEF vegna tengifarþega



Hlutfall tengifarþega mun aukast

Áætlaður heildar farþega fjöldi um Keflavíkurlugvöll

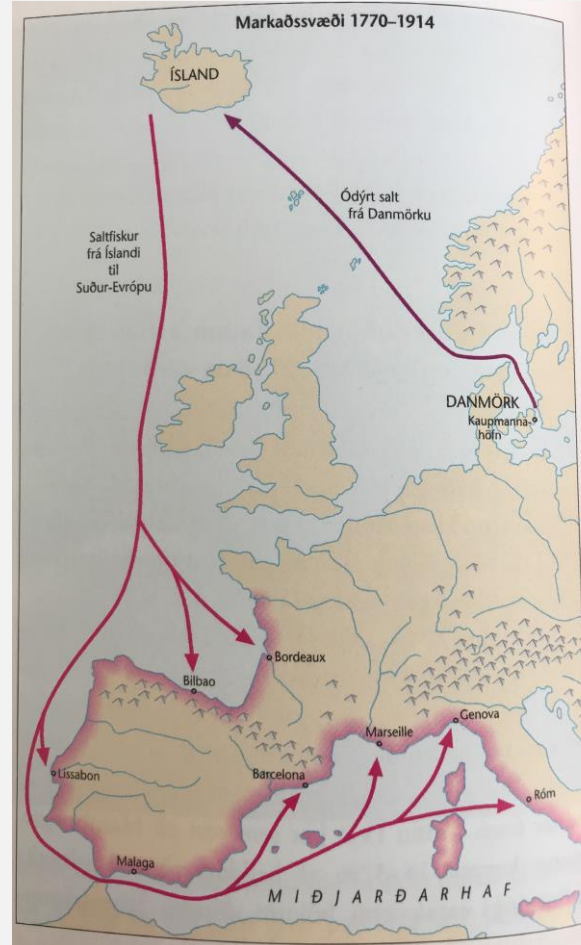
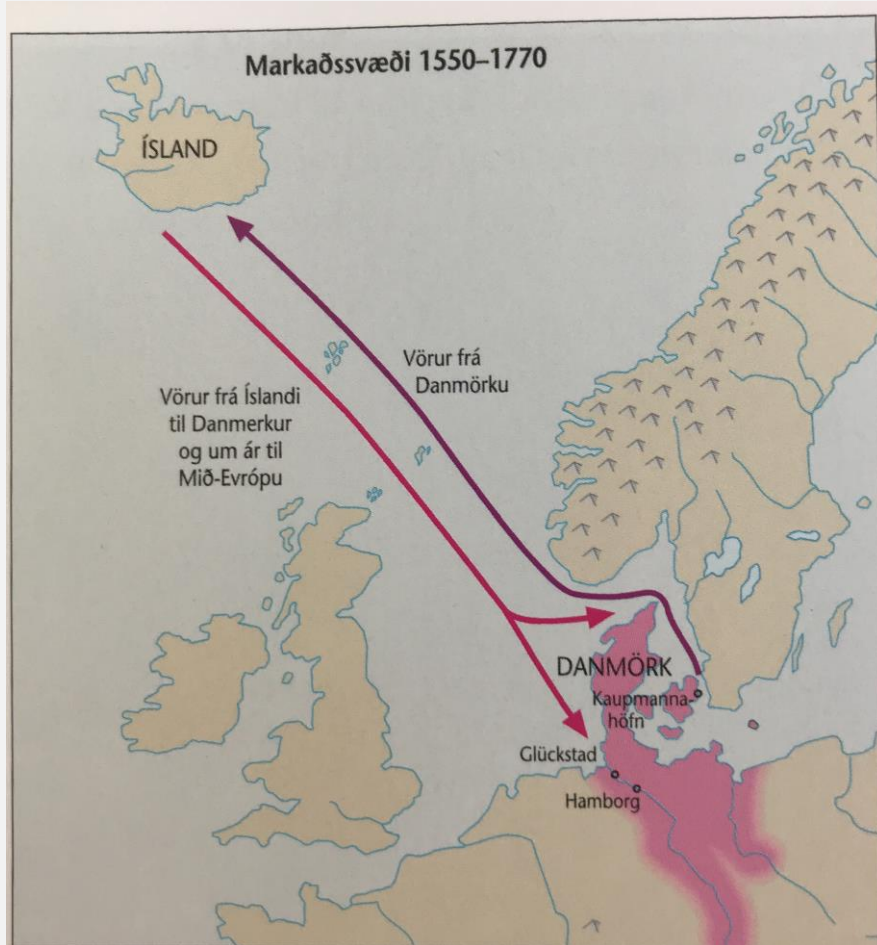


Tengifarþegar

- Vöxtur í tengiflugi á Íslandi einstakur. Breyting frá 2008 1063%.
- Samkvæmt alþjóðlegum skilgreiningum er Keflavík orðið safnvöllur (e. hub airport).
- Búist við frekari vexti áfram.
- Aðrar þjóðir keppast við að byggja upp þessar tengingar.

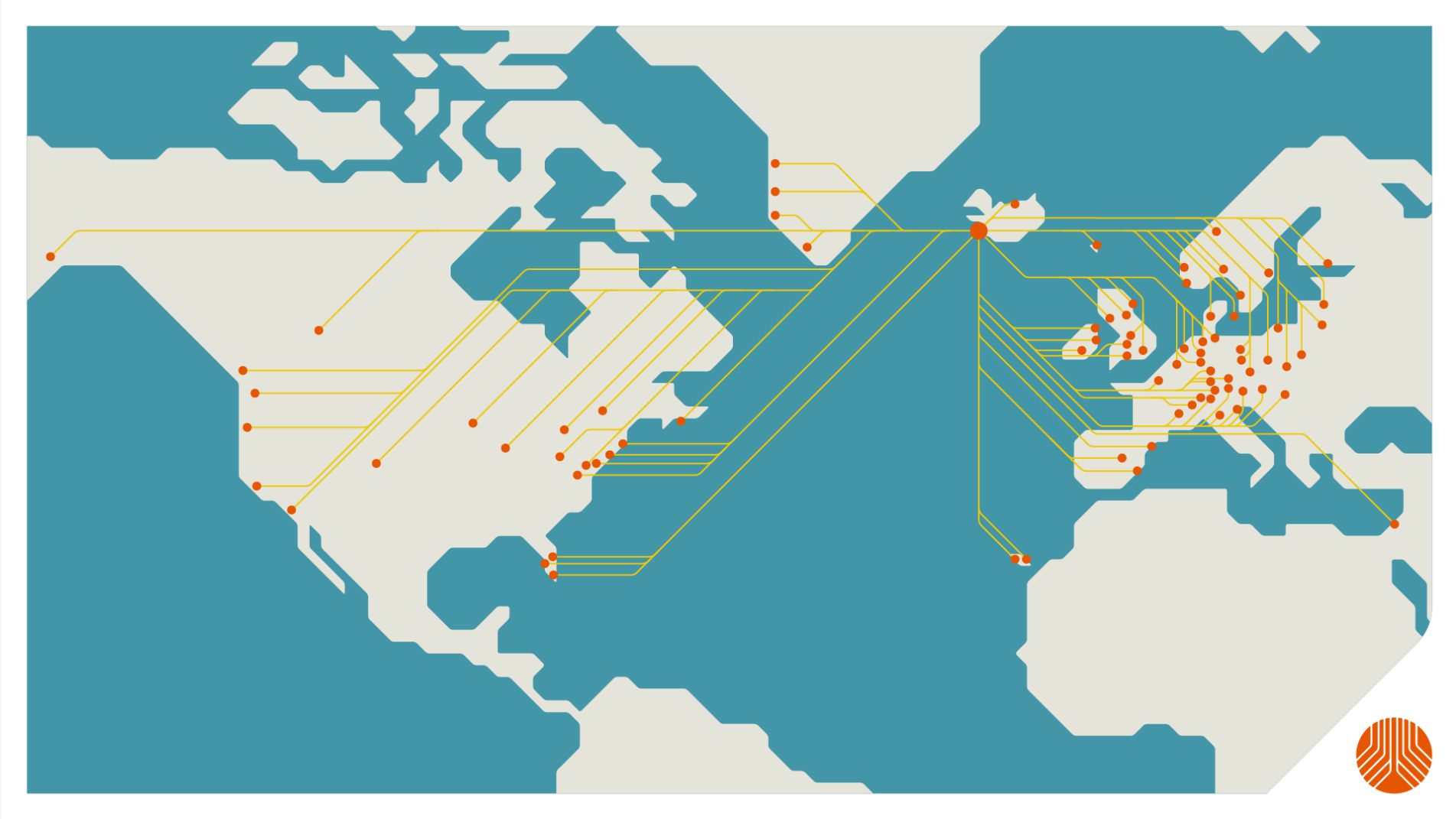
Mæling ACI	2017	Breyting frá 2008
Ísland	3.270	1.063%
Noregur	4.276	26%
Svíþjóð	3.916	52%
Danmörk	5.432	-31%
Finland	9.986	50%
Írland	3.850	234%
Póland	3.810	138%

Tengingar



- Á 18. öld fengu framleiðendur skreiðar á Íslandi 8% af því verði sem fékkst fyrir vöruna á mörkuðum (Líftaug Landsins I 2017).
- Restin fór í milliliði og kostnað við að koma vörunni á markað.
- Þýddi að þó að eftirspurn væri eftir vörunni á mörkuðum fengju framleiðendur ekki nóg til að fjárfesta í atvinnutækjum til að bæta framleiðslu.

Tengingar



Lækkað vöruverð – margnefnd „Costco-áhrif“

VÞSKIPTA Þogginn
FIMMTUDAGUR 16. NÓVEMBER 2017

Snjallkaffivél sem lagar kaffi í gegnum snjallsímann. →4

Unnið í samvinnu við
FINANCIAL TIMES
FT

Ofurlúxus reynist flugfélögum dýr
Sætum á fyrsta farrými fer fækkandi í flestum heimshlutum enda dýr fyrir bæði viðskiptavinum og flugfélögum. →10

Lex: Tæknilúðar skattþindir
Fyrirhugaðar skattbreytingar í Bandaríkjunum geta neytt sprotastarfsmenn til að greiða háar fjárhæðir vegna kaupþréttar. →11

Úrvalsvísitalan
2.000
1.900
1.800
1.700
1.984,16

Harðari samkeppni í flugfrakt

Stefán E. Stefánsson
ses@mbi.is

Verð á fraktflutningum frá Bandaríkjunum hefur stórlækkað með aukinni samkeppni í flugi.

„Nú þegar boðið er upp á flug á vesturströnd Bandaríkjanna, og það með risapotum, hefur verð á flutningi grænmetis og ávaxta með flugi lækkað um 30% og það gerir okkur í raun kleift að bjóða ber og aðrar viðkvæmar vörur af því tagi á samkeppnishæfu verði.“ Þetta segir Jón Björnsson, forstjóri Festar sem m.a. rekur 17 Krónuverlanir um landið. Visar hann þar til nýrrar flugleiðar sem opnaðist þegar Wow air tók að fljúga til Los Angeles og San Francisco.

„Þetta hefur breyst mikið með aukinni samkeppni og það eru fleiri félög sem eru að fljúga hingað. Mestu skiptir þó að geta flugið beint frá Kaliforníu þaðan sem langmesta ávaxtaframleiðsla



Stærstu breiðpotur hafa gríðarlega flutningsgetu. A330 vélin frá Airbus er stærsta vél sem beitt hefur verið í áætlunarflugi til og frá landinu fyrir og síðar.

Bandaríkjanna fer fram. Áður höfum við jafnvel þurft að aka vörurnni þvert yfir Bandaríkin og í flug á austurströndinni. Þá höfum við yfirleitt þurft að fá pólkunnar-fyrirtæki til að koma vörurni í umbúðir sem hentað hafa í míni vélar en þær vélar sem beint er til Kaliforníu. Það hefur bæði leitt til kostnaðar og einnig taði fyrir og dregið úr afhendingaröryggina. Nú er hægt að kaupa heilt vörubretti af einhverri tiltekinni tegund og því

er einfaldlega komið fyrir í vélunum.“

Jón segir aðspurður að samkeppnin við Costco sé vissulega hörd en að aukin áhersla á sölu ávaxta hafi verið komin fram áður en verslunin opnaði dyr sínar í Garðabæ.

„Það eru nokkur ár síðan við förum að leggja meiri áherslu á ávexti og grænmeti og raunar breyta verslunum með tilliti til þess. En svo dæmi sé tekið af herjasólunni

þá hefur hún frá janúar og fram í maí á þessu ári aukist um 80% í hverjum mánuði miðað við sama tímabil í fyrra. Þetta kemur til af því að nú er hægt að bjóða betra verð og ferskari vöru en áður.“

Jón segir að hin stóraukna flugumferð til og frá landinu leiði til þess að fyrirtæki sitt fái sendingar af ferskum ávöxtum og grænmeti þrisvar í viku en að stutt sé síðan stóla þurfti á eina sendingu í viku.

„Það liggur í augum uppi að þetta er mikil breyting. Nú þurfum við bara að panta tvo til þrjú daga fram í tímann en áður þurfum við að panta fyrir vikuna. Núna þöntum við vöru á þriðudegi og hún er komin í búðir á fimmtudegi en hér áður tók ferlið fimm og hæglega upp í sjö daga,“ segir Jón.

Hann segir að áfram megi búast við harðri samkeppni á þessu sviði en að allir kaupmenn og um leið neytendur séu að upplifa gjörbreytingu á smásölumarkaðnum vegna þess hversu miklu auðveldara og ódýrara það er orðið en áður að flytja vörur til landsins.

- Aukin tíðni skiptir máli.
- Stærri flugvélar koma til landsins vegna aukins farþegafjölda.
- Skiptifarþegar hjálpa upp á þessa þætti og bæta tengingar við landið verulega.
- Íslendingar geta líka ferðast til fleiri landa vegna aukinna tenginga.

Skiptifarþegar stækka netið okkar

- Með oflugum flugtengingum er dregið úr landfræðilegri einangrun landsins og lífsgæði aukin til muna.
- Þekktar rannsóknir Oxford Economics fyrir IATA færa rök fyrir því að 10% aukning í flugtengingum skili sér í 3,5% aukningu fjármunamyndunar til lengri tíma litið (OE 2006, 2011 & 2013).
- Auknar flugtengingar eru forsenda þess að Íslendingum takist að láta útflutning standa undir hagvexti til framtíðar.
- Fyrir íslenskt atvinnulíf er það brýnt að flugtengingar séu góðar. Það býr til ótal tækifæri, sérstaklega á tímum þar sem tækniþróun er að umbylta hefðbundnum mörkuðum fyrir okkar vörur.

Keflavíkurlflugvöllur sem segull

Tourist and air transport

infrastructure. In relation to its small population, Iceland's accommodation facilities and air transport infrastructure are rated as outstanding. Strong air transport infrastructure is of particular importance for small island countries (Acevedo *et al.*, 2016; Culiuc, 2014). The number of airlines operating from Keflavík airport has increased from seven in 2009 to 26 in 2017, and the number of direct connections has grown to more than 80. Moreover, the expansion of the baggage system at Keflavík in 2016 solved a crucial bottleneck and facilitated the handling of larger aircraft.

- Skýrsla AGS (2017) nefnir Keflavíkurlflugvöll sérstaklega sem skýringu á velgegni Íslands í fjölga ferðamönnum og skiptifarþegum.
- Rannsóknir sýna að gæði slíkra innviða ráða miklu um árangur.
- Veikir innviðir geta haft áhrif á farþegafjölda.

Ísland sem flugþjóð

- Árangur Íslands í að skapa sér stöðu sem flugþjóð er ekki sjálfsgætur.
- Fjölgun skiptifarþega er merkur atburður í flugsögu Íslands.
- Mestu tækifæri íslensks hagkerfis til að styðja við vöxt og bætt lífskjör er uppbygging á Keflavíkurflugvelli. Minnstur tilkostnaður miðað við ávinning.
- Uppbygging flugvallarins getur stutt við hagvöxt eftir nokkur ár í efnahagsástandi sem er ólíkt því sem er núna.